

Dôvodová správa

B. Osobitná časť

K čl. I Zákon o dani z finančných transakcií

K § 1 a 2

Zavádza sa nová daň, a to daň z finančných transakcií. Za finančnú transakciu sa podľa návrhu zákona považuje platobná služba poskytovaná poskytovateľom platobných služieb.

Platobnou službou sa rozumie najmä vykonávanie platobných operácií vrátane prevodu finančných prostriedkov z platobného účtu alebo na platobný účet vedený u poskytovateľa platobných služieb úhradou, prostredníctvom platobnej karty alebo iného platobného prostriedku a inkasom, vykonávanie platobných operácií z úveru, vydávanie platobného prostriedku alebo prijímanie platobných operácií a poukazovanie peňazí.

Platobnou operáciou je aj vklad finančných prostriedkov, výber finančných prostriedkov alebo prevod finančných prostriedkov na pokyn platiteľa alebo v jeho mene alebo na pokyn príjemcu poskytovateľovi platobných služieb vykonávaný v rámci platobných služieb.

Finančné transakcie je daňovník povinný vykonávať na tzv. transakčnom účte. Za transakčný účet sa považuje každý platobný účet daňovníka, ktorý je právnickou osobou alebo organizačnou zložkou zahraničnej osoby a u daňovníka, ktorý je fyzickou osobou - podnikateľom, je to platobný účet, na ktorom vykonáva finančné transakcie súvisiace s výkonom jeho podnikateľskej činnosti.

Daňovník, ktorý nemá do účinnosti zákona zriadený osobitný platobný účet, na ktorom vykonáva len finančné transakcie súvisiace s výkonom jeho činnosti, je povinný si takýto účet zriadiť v lehote do 31. marca 2025.

K § 3

V ustanovení sa definuje pojem daňovník a platiteľ dane.

Daňovníkom je fyzická osoba - podnikateľ, právnická osoba, organizačná zložka zahraničnej osoby vykonávajúca podnikanie, ktorá je zároveň klientom poskytovateľa platobných služieb.

Za podnikateľa sa podľa Obchodného zákonníka považuje osoba zapísaná v Obchodnom registri, osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia, fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu.

Zákon zároveň vyníma z okruhu daňovníka Sociálnu poisťovňu, rozpočtové a príspevkové organizácie podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, obce a vyššie územné celky a ich rozpočtové a príspevkové organizácie.

Platiteľom dane je poskytovateľ platobných služieb so sídlom v Slovenskej republike, organizačná zložka poskytovateľa platobných služieb umiestnená na území Slovenskej republiky, ktorý vykonáva finančné transakcie na príkaz alebo so súhlasom daňovníka na jeho transakčnom účte (napr. banky).

Platiteľom dane je aj daňovník,

- ktorý vykonáva platby zo svojich účtov, ktoré má mimo územia Slovenska, platby, ktoré súvisia s jeho činnosťou na Slovensku,
- ktorému sú preúčtované náklady od inej osoby, ktorá za neho vykonávala platby súvisiace s jeho činnosťou vykonávanou na území Slovenska,

- ktorý vykonáva transakcie súvisiace s jeho podnikaním na inom ako transakčnom účte (napr. bežný bankový účet).

V prípade, ak sa daňovník stáva zároveň platiteľom dane, musí plniť rovnaké povinnosti ako má platiteľ dane.

K § 4

Definuje sa predmet dane, ktorým je finančná transakcia, pri ktorej dochádza k odpísaniu sumy finančných prostriedkov z transakčného účtu, použitie platobnej karty vydananej k transakčnému účtu a výber hotovosti z transakčného účtu.

Z dôrazom na vyvážený a efektívny daňový systém sa taxatívne ustanovujú najmä tieto výnimky z predmetu zdaňovania:

- úhrada daní, odvodov, príspevkov, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu, odvody do Sociálnej poisťovne a odvody na zdravotné poistenie hradené na účet v Štátnej pokladnici. Zoznam predčísiel alebo čísiel týchto účtov sa zverejní vo Finančnom spravodajcovi;
- platobné operácie vykonané poskytovateľom platobnej služby nesprávne, vrátane platobnej operácie zameranej na uvedenie do pôvodného stavu (neautorizovaná alebo autorizovaná chybné vykonaná platobná operácia), platobné operácie vykonané za účelom vrátenie finančnej straty z dôvodu straty, odcudzenia alebo zneužitia platobného prostriedku neoprávnenou osobou. Výnimka sa nevzťahuje na platobné operácie súvisiace s reklamáciou tovaru alebo služby;
- platobné operácie na účte obchodníka s cennými papiermi, ktoré realizuje obchodník so zámerom nákupu cenných papierov v mene klienta, nie však platobné operácie súvisiace s nákupom cenných papierov vo vlastnom mene obchodníka s cennými papiermi;
- platobné operácie na účtoch Štátnej pokladnice v Štátnej pokladnici vykonávané na jej príkaz, avšak platobné operácie daňovníkov, ktorí majú disponibilné práva k účtom v Štátnej pokladnici a ktorí nie sú oslobodení od daňovej povinnosti, sú zaťažené transakčnou daňou;
- všetky platobné operácie daňovníkov v prípadoch, keď je potrebné vrátiť finančné prostriedky pôvodne poskytnuté na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, prostriedkov určených na financovanie účelov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi a vrátením prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Ide o tie finančné prostriedky, ktoré majú byť vrátené do štátneho rozpočtu alebo rozpočtu Európskej únie, resp. iných štátov v súlade s medzinárodnými zmluvami;
- platobné operácie subjektov zapojených do implementácie finančných nástrojov ako návratných foriem pomoci financovaných z fondov Európskej únie. Vylúčenými z platenia dane sú verejné subjekty, ktoré sú prijímateľmi týchto prostriedkov a ktoré ich následne distribuujú a poskytujú ďalej v rámci implementačných štruktúr finančných nástrojov. Nakoľko tieto subjekty majú v rôznych programových obdobiach a v rôznych nástrojoch, prostredníctvom ktorých Európska únia tieto prostriedky poskytuje, ale najmä aj v národnej legislatíve, ktorá upravuje poskytovanie týchto prostriedkov, rôzne definície, sú tu uvedené ako prijímateľ (v prípade európskych štrukturálnych a

investičných fondov v programovom období 2014 – 2020), prijímateľ príspevku na finančný nástroj (v prípade fondov Európske únie v programovom období 2021 – 2027) a osoba vykonávajúca finančné nástroje (v prípade prostriedkov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Pri týchto subjektoch výnimka zahŕňa akúkoľvek operáciu vykonávanú na ich účtoch v súvislosti s poskytovaním a vracaním finančných prostriedkov;

- banky pôsobiace v pozícii finančného sprostredkovateľa, prijímateľ príspevku na finančný nástroj môže vykonávať finančný nástroj priamo a vtedy nevyužíva finančného sprostredkovateľa, ale priamo uzatvára zmluvu s konečným prijímateľom. V prípade, ak je do implementačnej štruktúry finančných nástrojov zapojený aj finančný sprostredkovateľ ako medzistupeň medzi prijímateľom príspevku na finančný nástroj a konečným prijímateľom, prijímateľ príspevku na finančný nástroj najprv uzatvára zmluvu s finančným sprostredkovateľom, ktorý následne poskytuje finančné prostriedky konečnému prijímateľovi. Keďže finančné nástroje s návratnými schémami pomoci, tieto prostriedky sa musia vrátiť podľa európskej legislatívy (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 2021/1060) naspäť prijímateľovi/ prijímateľovi príspevku na finančný nástroj/osobe vykonávajúcej finančný nástroj, a preto sa ustanovuje výnimka pre túto platobnú operáciu;
- interná platobná operácia poskytovateľa platobných služieb a platobná operácia medzi poskytovateľmi platobných služieb smerujúca k realizácii platobnej operácie klienta, a to vrátane prevedenia sumy platobnej operácie na účet poskytovateľa platobných služieb z účtu poskytovateľa platobnej brány, prevedenie sumy platobnej operácie z účtu poskytovateľa platobných služieb na účet prijímateľa;
- platobné operácie podľa zákona o ochrane vkladov, najmä výplaty náhrad za nedostupné vklady prostredníctvom Fondu ochrany vkladov, t. j. v prípade úpadku banky;
- finančné transakcie daňovníka vykonávané medzi jeho vlastnými účtami v rámci jedného poskytovateľa platobných služieb – tzv. vnútrobankové presuny medzi účtami. Oslobodenie sa vzťahuje aj na prevod medzi transakčným účtom daňovníka a bežným účtom daňovníka vedené v tej istej banke.
- platobné operácie správcov podľa zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ide najmä o úhrady do fondu prevádzky, údržby a opráv;
- medzibankové platobné operácie v rámci platobných systémov, tzv. klíringové operácie;
- platobné operácie v rámci skupinového financovania za predpokladu, že účty členov skupiny vedie ten istý poskytovateľ platobných služieb (tzv. cashpooling).

K § 5 až 8

Základom dane je suma finančných prostriedkov odpísaná z účtu daňovníka (suma debetnej platby). Základom dane je aj suma finančných prostriedkov, ktoré od daňovníka vyžaduje osoba, ktorá za neho transakcie súvisiace s činnosťou daňovníka na Slovensku vykonala, napr. platy jeho zamestnancov, odplaty za spotrebované energie, platby dodávateľom.

Výška sadzby dane sa navrhuje v závislosti od predmetu dane:

1. pre každú debetnú finančnú transakciu: 0,35 % zo sumy finančnej transakcie, pričom maximálna výška dane je stanovená vo výške 30 eur za transakciu,

2. pre výber hotovosti z transakčného účtu (z bankomatu aj na pobočke): 7 % zo sumy výberu bez stanovenia maximálnej výšky dane za transakciu,
3. pre použitie platobnej karty minimálne jedenkrát za kalendárny rok sa zaplatí daň vo výške 2 eurá bez ohľadu na to, koľkokrát bola platobná karta počas roka použitá,
4. pri preúčtovaní nákladov v súvislosti s vykonaním finančných transakcií, ktoré sa vzťahujú na činnosť v tuzemsku: 0,35% zo sumy preúčtovaných nákladov bez stanovenia maximálnej výšky dane.

Daň sa vypočíta ako súčin sadzby dane a základu dane, s výnimkou dane z použitia platobnej karty daňovníkom, ktorá je stanovená pevnou sumou. Výška minimálnej dane za jednu transakciu sa stanovuje na 1 cent. Ak daň presiahne hodnotu minimálnej výšky, zaokrúhľuje sa matematicky na najbližší eurocent.

Taktiež sa ustanovuje použitie referenčného výmenného kurzu pri prepočte finančnej transakcie, ktorá je vykonávaná v inej mene na menu euro.

K § 9

Zdaňovacím obdobím pre odvedenie úhrnu daní z jednotlivých transakcií daňovníka je kalendárny mesiac.

V prípade použitia platobnej karty vydanéj k transakčnému účtu poskytovateľom platobných služieb je zdaňovacím obdobím kalendárny rok, v ktorom bola použitá platobná karta. Daň za použitie platobnej karty sa platí za každú jednu vydanú platobnú kartu v príslušnom kalendárnom roku, ak bola použitá aspoň raz bez ohľadu na to, že bola v priebehu tohto roka zrušená, resp. exspirovala. V prípade, ak daňovník v príslušnom kalendárnom roku platobnú kartu vydanú mal, ale ju nepoužil, daň sa neplatí.

Pri preúčtovaní nákladov súvisiacich s činnosťou daňovníka vykonávanou na území SR je zdaňovacím obdobím kalendárny mesiac, v ktorom daňovník uhradil preúčtované náklady, pričom za úhradu sa považuje aj započítanie pohľadávok.

K § 10

Platiteľ dane je povinný vypočítať výšku dane, vybrať ju od daňovníka a odvieť ju za príslušné zdaňovacie obdobie správcovi dane najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po zdaňovacom období. V rovnakej lehote platiteľ dane predkladá elektronicky oznámenie podľa vzoru Finančného riaditeľstva, ktoré sa považuje za daňové priznanie podľa Daňového poriadku; pričom zákon definuje minimálne náležitosti tohto oznámenia. Daň sa považuje za vyrubenú podaním oznámenia. Posledný deň lehoty na podanie oznámenia je daň splatná.

Za správnosť výpočtu, vybratia a odvedenia dane zodpovedá platiteľ dane. Ak platiteľ dane daň od daňovníka nevyberie alebo vybranú daň včas neodvedie, bude sa daň vymáhať od platiteľa dane. Rovnako sa postupuje, ak platiteľ dane nevyberie a neodvedie daň v správnej výške.

Daňovník, ktorý vykonáva finančné transakcie na inom ako transakčnom účte alebo ktorému sú preúčtované náklady súvisiace s vykonaním finančnej transakcie, sa v rozsahu týchto úkonov stáva platiteľom dane, to znamená, je povinný podať oznámenie elektronicky a daň v ustanovenej lehote zaplatiť.

K § 11

Navrhuje sa ustanoviť povinnosť vedenia záznamov na účely správy daní, obsah záznamov a dobu uchovávaní záznamov v dĺžke najmenej do uplynutia lehoty pre zánik práva vyrubiť daň. Nakoľko záznamy nemajú predpísanú štruktúrovanú formu, platiteľ dane môže záznamy doručiť správcovi dane podľa Daňového poriadku prostredníctvom elektronickej podateľne, ktorú prevádzkuje finančné riaditeľstvo, alebo prostredníctvom elektronickej podateľne ústredného portálu verejnej správy.

K § 12

Na správu dane sa primerane použije Daňový poriadok.

Daňovníkovi sa ustanovuje právo na vysvetlenie o správnosti vybratej dane platiteľom dane v lehote do 12 kalendárnych mesiacov odo dňa jej vybratia a právo podať sťažnosť správcovi dane do 60 dní odo dňa doručenia vysvetlenia, s ktorým daňovník nesúhlasí alebo odo dňa, kedy mal platiteľ dane vysvetlenie doručiť.

Daňovník, ktorý preposiela finančné prostriedky zo zdrojov Európskej únie, z plánu obnovy a odolnosti, alebo iných obdobných zdrojov iným prijímateľom, môže požiadať správcu dane o vrátenie dane vybratej platiteľom dane z takýchto transakcií, a to do 12 mesiacov od vybratia tejto dane.

K § 13 ods. 2 až 5

Za prvé zdaňovacie obdobie sa navrhuje apríl 2025. Zároveň sa umožňuje za prvé tri zdaňovacie obdobia (apríl – júl) odvieť daň do 31. júla 2025, pričom sa ustanovuje, že ak platiteľ vyberie za tieto zdaňovacie obdobia daň skôr, je povinný ju odvieť do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom daň vybral a zároveň doručiť správcovi dane aj oznámenie.

V prípade, ak daňovník zruší transakčný účet od 1. apríla 2025 do 31. mája 2025, je povinný daň sám vypočítať a odvieť správcovi dane za zdaňovacie obdobia, v ktorých mal zriadený účet a doručiť správcovi dane oznámenie do konca mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom zrušil transakčný účet.

K čl. II. Daňový poriadok

Novelizuje sa Daňový poriadok v rozsahu jeho použitia pri správe dane z finančných transakcií. Na ustanovenia Daňového poriadku sa budú aplikovať ustanovenia upravujúce napríklad daňovú kontrolu, miestne zisťovanie, zabezpečujúce inštitúty, ako napríklad predbežné opatrenie, záložné právo a nedoplatky na dani sa budú vymáhať v rámci daňového exekučného konania. Rovnako primerane sa pri porušení povinností súvisiacich so správou dane použijú ustanovenia Daňového poriadku upravujúce sankcie.

K čl. III. Zákon o dani z príjmov

V zákone o dani z príjmov sa ustanovuje, že daň z finančných transakcií sa bude považovať za daňový výdavok.

K čl. IV. Zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice

Zavádza sa povinnosť pre podnikateľa, ktorý je povinný používať registračnú pokladnicu, umožniť kupujúcemu vykonať platbu bezhotovostne, prostredníctvom platobnej karty, online platobného prevodu, platby QR kódom a pod. Nadväzne sa za nesplnenie tejto

povinnosti navrhuje uložiť pokutu v zakladenej výške od 50 do 330 eur, pričom sa uplatňuje inštitút druhej šance.

K čl. V. Účinnosť

Navrhuje sa účinnosť zákona od 1. januára 2025.